

**WOJEWÓDZKI KONKURS PRZEDMIOTOWY
DLA UCZNIÓW SZKÓŁ PODSTAWOWYCH
WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO
W ROKU SZKOLNYM 2020/2021**

HISTORIA

KONKURSUM OŚWIATY
w Katowicach

Informacje dla ucznia

1. Na stronie tytułowej arkusza w wyznaczonym miejscu wpisz swój kod ustalony przez komisję.
2. Sprawdź, czy arkusz konkursowy zawiera 12 stron (zadania 1- 21).
3. Czytaj uważnie wszystkie teksty i zadania.
4. Rozwiązania zapisuj długopisem lub piórem. Nie używaj korektora.
5. W zadaniach postępuj zgodnie z poleceniem.
6. Rozwiązania zadań zapisz czytelnie w wyznaczonych miejscach.
7. Staraj się nie popełniać błędów przy wpisywaniu odpowiedzi, ale jeśli się pomylisz, błędną odpowiedź przekreśl.
8. W zadaniach zamkniętych podane są cztery odpowiedzi: A, B, C, D. Wybierz tylko jedną odpowiedź i zaznacz ją znakiem „X” bezpośrednio na arkuszu.
9. Staraj się nie popełniać błędów przy zaznaczaniu odpowiedzi, ale jeśli się pomylisz, błędne zaznaczenie otocz kółkiem ⊗ i zaznacz inną odpowiedź znakiem „X”. Przygotowując odpowiedzi na pytania, możesz skorzystać z miejsc opatrzonych napisem *Brudnopis*. Zapisy w brudnopisie nie będą sprawdzane i oceniane.

KOD UCZNIA

--	--	--	--

Stopień: rejonowy

**Czas pracy:
90 minut**

WYPEŁNIA KOMISJA KONKURSOWA

Nr zadania	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	Razem
Liczba punktów możliwych do zdobycia	1	1	2	4	4	4	3	1	2	3	4	2	3	5	4	3	3	4	1	2	4	60
Liczba punktów uzyskanych przez uczestnika konkursu																						

Liczba punktów umożliwiającą kwalifikację do kolejnego etapu: 51

Podpisy członków komisji :

1. Przewodniczący –
2. Członek komisji sprawdzający pracę –

Zadanie 1. (1p.)

Uszereguj wydarzenia w kolejności chronologicznej, wpisując cyfry od 1 do 4. Cyfrą 1 oznacz wydarzenie najwcześniejsze, cyfrą 4 najpóźniejsze.

	Data	Cyfra
A.	2016 r. p.n.e.	
B.	1025 r.	
C.	753 r. p.n.e.	
D.	1920 r.	

Zadanie 2. (1p.)

Wśród wskazanych wydarzeń zaznacz to, które miało miejsce w X wieku.

- A. bitwa pod Maratonem
- B. zjazd gnieźnieński
- C. zdobycie Jerozolimy przez krzyżowców
- D. koronacja Bolesława Chrobrego

Zadanie 3. (2p.)

Jaką dyscyplinę sportową uprawianą w starożytnej Grecji przedstawiono na poniższej fotografii? Podaj nazwę innej konkurencji rozgrywanej w czasie igrzysk w starożytnej Grecji.

wikiwands.com (dostęp: 16.09.2020).

Nazwa dyscypliny przedstawionej na fotografii:

Nazwa innej konkurencji olimpijskiej uprawianej w starożytnej Grecji:

Zadanie 4. (4p.)

Na podstawie źródeł oraz wiedzy własnej udziel odpowiedzi.

Źródło 1.

A.

B.

<http://3.bp.blogspot.com> (dostęp: 16.09.2020).

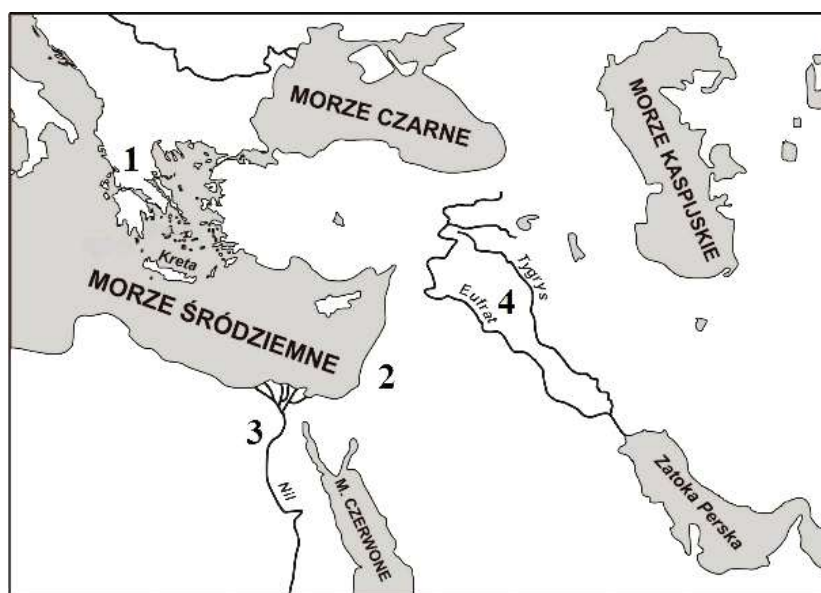
epodreczniki.pl (dostęp: 16.09.2020).

1. Podaj nazwy pism, które zostały przedstawione na ilustracjach.

Ilustracja A -

Ilustracja B -

Źródło 2.

2. Wybierz z mapy numery, które wskazują miejsce powstania przedstawionych na ilustracjach w Źródle 1. przykładów pisma. Cyfry wpisz poniżej we wskazanych miejscach.

Pismo A pochodzi z obszaru zaznaczonego na mapie numerem -

Pismo B pochodzi z obszaru zaznaczonego na mapie numerem -

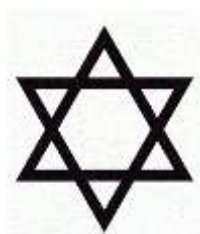
Zadanie 5. (4p.)

Dopasuj odpowiednie symbole do właściwej religii, wpisując w wykropkowane miejsca litery przypisane ilustracjom. W zadaniu wykorzystaj wszystkie podane przykłady. Następnie dokończ poniższe zdanie.

Źródło: Symbole, które nawiązują do chrześcijaństwa, judaizmu i islamu.

A.

B.

C.

E.

D.

judaizm - islam - chrześcijaństwo -

Dokończ zadanie, podkreślając jedną z możliwych odpowiedzi:

Najpóźniej powstałą religią monoteistyczną jest:

- a. judaizm
- b. islam
- c. chrześcijaństwo

Zadanie 6. (4p.)

Na podstawie wiedzy własnej napisz, czy podane zdania są prawdziwe czy fałszywe, wpisując w odpowiednie miejsce słowo Prawda lub Fałsz.

		Prawda/Fałsz
A	Konflikt o inwestyturę miał miejsce w czasach papieża Grzegorza VII.	
B	Wyprawy krzyżowe spowodowały powstanie Królestwa Jerozolimskiego.	
C	Arabowie zajęli Półwysep Iberyjski w VII wieku.	
D	Schizma Wschodnia rozpoczęła się w XI wieku.	

Zadanie 7. (3p.)

Na podstawie źródeł oraz wiedzy własnej wykonaj poniższe polecenia

Źródło: Ibrahim ibn Jakub, Relacja z podróży do krajów słowiańskich [fragment]

[Kraj] Obfituje on w żywność, mięso, miód i rolę orną. Pobierane przez niego [władcę] podatki [stanowią] odważniki handlowe. [Idą] one [na] żołd jego piechurów. [...] Ma on trzy tysiące pancernych [podzielonych] na oddziały, a setka ich znaczy tyle, co dziesięć secin innych [wojowników]. [...] Oddziałom swoim daje co miesiąc żołd, a w razie potrzeby daje im konie, siodła uzdy, broń i wszystko, czego potrzebują. A kto się urodzi, temu władca przydziela żołd, czy będzie płci męskiej, czy żeńskiej. Gdy zaś dziecię dorosnie, to jeżeli jest chłopcem, żeni go; bierze od jego ojca wiano i wręcza je ojcu tej kobiety. [...] Ożenek (następuje) u nich wedle uznania ich władcy, nie z wolnego wyboru. Władca bierze na siebie całkowite ich utrzymanie. Jest on jak czuły ojciec dla swych poddanych.

1. Napisz, jaki typ monarchii panował w kraju Mieszka I.

Odpowiedź: monarchia

2. Czy Ibrahim ibn Jakub wysoko ocenia wartość bojową wojów Mieszka? Zajmij stanowisko, podkreślając poniżej prawidłową odpowiedź i uzasadnij je odwołując się do tekstu źródłowego.

Stanowisko: TAK NIE

Uzasadnienie:

.....
.....
.....

Zadanie 8. (1p.)

Uszereguj wydarzenia w kolejności chronologicznej, wpisując cyfry od 1 do 4. Cyfrą 1 oznacz wydarzenie najwcześniejsze, cyfrą 4 najpóźniejsze.

	Wydarzenie	Cyfra
A.	Bitwa pod Grunwaldem	
B.	Utworzenie Akademii Krakowskiej	
C.	Misja biskupa Wojciecha od Prusów	
D.	Koronacja Władysława Łokietka	

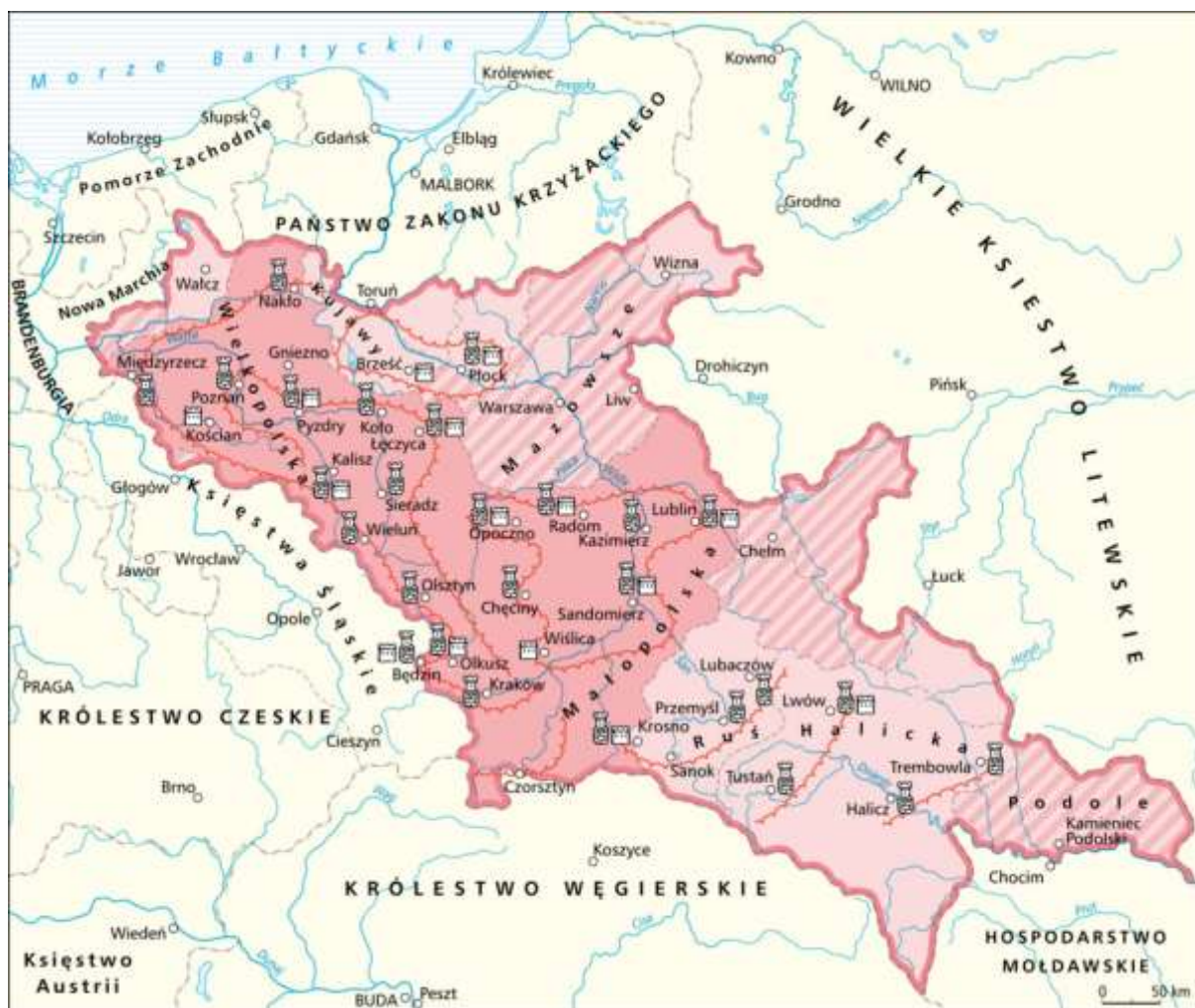
Zadanie 9. (2p.)

Podaj dwa przykłady skutków rozbicia dzielnicowego:

-
-

Zadanie 10. (3p.)

Rozwiąż poniższe zadania.

<http://wlpz.polske.pl> (dostęp: 2.10.2020).

Na podstawie: T. Maresz, K. Juszczak, *Historia w źródłach nie tylko pisanych, Starożytność i średniowiecze*, Toruń 2004, s. 145.

1. Na podstawie mapy i wiedzy własnej wybierz spośród poniżej podanych wiek, w którym Polska obejmowała swym zasięgiem ziemie zaznaczone na mapie. Uzasadnij swój wybór.

Mapa ukazuje państwo polskie:

- A. w I poł. XII w.
- B. w II poł. XIV w.
- C. pod koniec wieku XV
- D. w I poł. XVI w.

Uzasadnienie:

.....

.....

2. Podaj imię i przydomek władcy, który panował wtedy w Królestwie Polskim.

W tym czasie królem Polski był:

Zadanie 11. (4p.)

Na podstawie lektury „Elekcje królów w Polsce przedrozbiorowej” Ł. Wojtacha napisz, czy podane zdania są prawdziwe lub fałszywe, wpisując w odpowiednie miejsce słowo Prawda lub Fałsz.

		Prawda/Fałsz
A.	Początki elekcyjności polskiego tronu sięgają XIV wieku.	
B.	Funkcję interreksa zwyczajowo pełnił arcybiskup gnieźnieński.	
C.	W 1530 r. odbyła się w Polsce elekcja vivente rege.	
D.	W II poł. XVI w. tylko magnateria brała udział w elekcji króla.	

Zadanie 12. (2p.)

Na podstawie lektury „Elekcje królów w Polsce przedrozbiorowej” Ł. Wojtacha podaj dwa zadania, które leżały w kompetencjach sejmu konwokacyjnego:

1.
2.

Zadanie 13. (3p.)

Na podstawie lektury „Elekcje królów w Polsce przedrozbiorowej” Ł. Wojtacha oraz wiedzy własnej, wykonaj poniższe polecenia.

Źródło 1. Fragment dokumentu z XVI w.

1. *Utrzymanie wolnej elekcji.*
3. *Kwestie wojny i pokoju konsultować z senatem.*
4. *Pospolite ruszenie zwoływać w porozumieniu z sejmem.*
9. *Zwoływać co dwa lata sejm zwyczajny.*
17. *Nie nakładać bez zgody sejmu nowych podatków ani cel.*
21. *W razie nieprzestrzegania przez króla praw i przywilejów szlachta otrzymywała prawo wypowiedzenia władcy posłuszeństwa.*

A. Podaj nazwę dokumentu, którego fragment został zacytowany powyżej:

.....

B. Podaj imię i nazwisko rodowe władcy, który jako pierwszy w II poł. XVI w. podpisał ten dokument:

C. Podaj rok, w którym formalnie przestał on obowiązywać:

Zadanie 14. (5p.)

Na podstawie źródeł i wiedzy własnej wykonaj poniższe polecenia.

Źródło A. Statuty nieszawskie.

Przede wszystkim naszym słowem królewskim przyrzekamy w pełni utrzymać wszystkich mieszkańców naszego królestwa przy wszelkich prawach, danych im przez poprzedników naszych. Nikogo nie polecimy pozbawić dóbr ani uwięzić, jeżeli wina jego nie zostanie wprzód wyrokiem sądowym stwierdzona. Przyrzekamy również, że gdy wypadnie nam wyprawić się poza granice królestwa, zapłacimy wszystkim towarzyszącym nam ziemianom za każdą włóczęgę pięć grzywien i wynagrodzimy ich za poniesione szkody i niewolę podług praw, jakie przyznali nasi poprzednicy.(...)Również przyrzekamy, że w powyższych ziemiach godności, kasztelanie i urzędy rozdelać będziemy między osoby, wyróżniające się zasługą i wiekiem; aby zaś zamknąć drogę szemraniom, godności te nadawać będziemy tylko osobom osiedlonym i posiadającym dobra dziedziczne w tej ziemi, w której opróżni się urząd (...) Przyrzekamy również, że ani żadnych nowych ustaw nie wydamy, ani nie polecimy wzywać ziemian na wojnę bez zgody sejmiku ziemskiego, do Środy zwołanego.

Na podstawie: T. Maresz, K. Juszczak, *Historia w źródłach nie tylko pisanych, Starożytność i średniowiecze*, Toruń 2004, s. 164.

Źródło B. Mowa [...] na sejmie w Toruniu w 1576 roku.

Nie w chlewie, ale człowiekiem wolnym urodziłem się, ani mi też zbywało na jedzeniu i odzieży, zanim do tej ziemi przybyłem. Wolność moją kocham i w całości ją zachowam. Z woli Bożej królem waszym przez was obrany zostałem. Przybyłem tu wskutek waszych prośb i nalegań. Wy sami włożyliście mi koronę na głowę. Jestem więc waszym rzeczywistym, a nie malowanym monarchą. Chcę panować i rozkazywać, i nie ścierpię, żeby kto nade mną panował. Bądźcie stróżami wolności waszej – to dobrze. Ale nie pozwolę, żebyście byli bakalarzami (nauczycielami) moimi i senatorów moich. Tak strzeżcie wolności waszej, aby się w swawolę nie przerodziła!

Na podstawie: *Podróże w czasie, Historia 6. GWO*, s. 78.

- 1. Podaj imiona i nazwiska rodowe polskich władców, którzy są autorami słów w zacytowanych źródłach:**

Źródło A -

Źródło B -

- 2. Na podstawie Źródła A, podaj dwa argumenty, że wydany przez monarchę dokument przyczynił się do rozwoju demokracji szlacheckiej w Królestwie Polskim. Podając argumenty, odwołaj się do tekstu źródłowego.**

Argument 1

.....

.....

Argument 2.

.....

.....

3. Na podstawie Źródła B rozstrzygnij, czy władca ma pozytywny lub negatywny stosunek do demokracji szlacheckiej. Zajmij stanowisko i uzasadnij je.

Stanowisko -

Uzasadnienie -

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 15. (4p.)

Uzupełnij tabelę, dopisując do miejsc bitew państwo, które było przeciwnikiem wojsk Rzeczypospolitej oraz imię i nazwisko polskiego dowódcy, który im przewodził.

	Miejsce bitwy	Nazwa państwa – przeciwnika Rzeczypospolitej	Dowódca wojsk polskich
A.	Kircholm		
B.	Wiedeń		

Zadanie 16. (3p.)

Na podstawie tekstu źródłowego oraz wiedzy własnej wskaż, czy podane zdania są prawdziwe lub fałszywe, wpisując w odpowiednie miejsce słowo Prawda lub Fałsz.

Art. 1. Podajemy do wiadomości, że z owych powodów i innych, które nas do tego skłaniają, na mocy pełnej znajomości rzeczy, pełnej władzy i autorytetu królewskiego, wydanym obecnie edyktem wiecznym i nieodwołalnym znosimy i odwołujemy edykt króla naszego dziada wydany w Nantes [...] wszystko to uznajemy za nieważne i niebyłe; równocześnie wszystkie ustępstwa, przyznane tak owymi, jak i innymi edyktami, deklaracjami i rozporządzeniami dla wyznawców religii tzw. reformowanej, jakiegokolwiek mogą być natury, będą również traktowane jakby niebyłe: w następstwie jest to naszą wolą i życzeniem, aby wszystkie świątynie religii tzw. reformowanej, położone w naszym królestwie, w krajach, ziemiach i lennach nam podległych, zostały niezwłocznie zburzone.

Art. 2. Zabramy naszym poddanym wyznania tzw. reformowanego odtąd zbierać się dla uprawiania owego kultu, na żadnym miejscu lub też w domu prywatnym, pod jakimkolwiek pretekstem mogłoby się to zdarzyć. [...]

Na podstawie: *Podróże w czasie, Historia 6, GWO, s.135.*

		Prawda/Fałsz
A	Ustrojem panującym we Francji w czasie wydania dokumentu był absolutyzm.	
B	Autorem tego dokumentu jest król Francji – Ludwik XVI.	
C	Wspomniany w tekście edykt nantejski wprowadzał pokój religijny we Francji.	

Zadanie 17. (3p.)

Do poniższych ilustracji dopisz styl, w jakim zostały wykonane przedstawione na nich obiekty.

pl.wikipedia.org (dostęp: 21.09.2020).

A.

pl.wikipedia.org (dostęp: 21.09.2020).

B.

epodreczniki.pl (dostęp: 21.09.2020).

C.

Zadanie 18. (4p.)

Poniżej przedstawiono opisy postaci żyjących w XIX wieku. Rozpoznaj je i wpisz w tabeli nazwiska lub imiona i przydomki.

	Opis postaci	Imię i przydomek lub nazwisko
A	Władczyni z dynastii Habsburgów, objęła tron po śmierci ojca w 1740 roku. Jednak w pierwszych latach musiała walczyć o tron, gdy Fryderyk II zajął Śląsk. Wprowadzała reformy w duchu absolutyzmu oświeconego.	
B	Był cesarzem Rosji, synem cara Aleksego. Po powrocie z podróży po zachodniej Europie zainicjował szereg reform politycznych i kulturowych w celu unowocześnienia państwa. Wprowadził m. in. gażdanę.	
C	Był amerykańskim politykiem i naukowcem. Stał się współautorem Deklaracji Niepodległości i pracował nad tekstem amerykańskiej konstytucji. Uznawany jest również za twórcę piorunochronu.	
D	Francuski prawnik, filozof i pisarz doby oświecenia. Krytykował ustrój, jaki panował we Francji jeszcze przed rewolucją, wskazując za wzór Wielką Brytanię. Uznawany jest za twórcę trójpodziału władzy.	

Zadanie 19. (1p.)

Na podstawie lektury *Tadeusz Kościuszko - człowiek, który wyprzedzał swoje czasy*, W. Kowalskiego wyjaśnij, dlaczego autor publikacji nazwał w niej Kościuszkę „księciem chłopów”?

.....

Zadanie 20. (2p.)

Podaj daty roczne wydarzeń, wpisując je w wykropkowane miejsca.

Pierwszy rozbiór Polski -

Insurekcja kościuszkowska -

Zadanie 21. (4p.)

Na podstawie lektury *Tadeusz Kościuszko - człowiek, który wyprzedzał swoje czasy*, W. Kowalskiego wskaż, czy podane zdania są prawdziwe lub fałszywe, wpisując w odpowiednie miejsce słowo Prawda lub Fałsz.

		Prawda/Fałsz
A	Na cześć polskiego bohatera jedna z miejscowości w stanie Missisipi nosi nazwę – Kosciuszko.	
B	Tadeusz Kościuszko zasłynął w czasie walk o niepodległość USA budową fortyfikacji West Point.	
C	Kościuszko spotkał się z wodzem indiańskim Małym Żółwiem, który podarował mu na znak przyjaźni tomahawk - fajkę pokoju.	
D	Tadeusz Kościuszko poślubił Ludwikę Sosnowską, córkę hrabiego Józefa Sosnowskiego.	

Brudnopis